

Briselē, 12.3.2024.
COM(2024) 129 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

Ziņojums par progresu Bosnijā un Hercegovinā – 2024. gada marts

Zinojums par progresu Bosnijā un Hercegovinā — 2024. gada marts

1. Ievads

Savā 2019. gada atzinumā par Bosnijas un Hercegovinas pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā Komisija norādīja, ka sarunas ar Bosniju un Hercegovinu par pievienošanas Eiropas Savienībai būtu jā sākas, tiklīdz valsts būs pietiekamā mērā nodrošinājusi atbilstību dalības kritērijiem un jo īpaši Kopenhāgenas politiskajiem kritērijiem, kuros prasīts nodrošināt iestāžu stabilitāti, kas jo īpaši garantē demokrātiju un tiesiskumu, un šajā saistībā tā noteica 14 galvenās prioritātes. Eiropadome šo atzinumu apstiprināja 2019. gada decembrī.

Padome 2022. gada 13. decembra secinājumos par paplašināšanos un stabilizācijas un asociācijas procesu ieteica piešķirt Bosnijai un Hercegovinai kandidātvalsts statusu, ja tiks saņemts Eiropadomes apstiprinājums, ar nosacījumu, ka tiks veikti Komisijas ieteikumos¹ norādītie pasākumi (“8 soļi”), lai stiprinātu tiesiskumu, cīņu pret korupciju un organizēto noziedzību, migrācijas pārvaldību un pamattiesību ievērošanu. Turklāt Padome uzsvēra, ka valstij ir steidzami jāvirzās uz priekšu ceļā uz ES, jo īpaši, izpildot visas 14 galvenās prioritātes, kas noteiktas Komisijas atzinumā un ko Padome apstiprināja 2019. gadā.

Eiropadome 2022. gada 15. decembrī apstiprināja Padomes 2022. gada 13. decembra secinājumus par paplašināšanos un stabilizācijas un asociācijas procesu un vienojās piešķirt Bosnijai un Hercegovinai kandidātvalsts statusu.

Komisija 2023. gada paziņojumā par paplašināšanās politiku atzinīgi novērtēja reformu centienus, ko Bosnija un Hercegovina veikusi kopš Eiropadomes 2022. gada decembra sanāksmes, kurā šai valstij tika piešķirts kandidātvalsts statuss. Komisija norādīja, ka kopumā Bosnijai un Hercegovinai ir jāturpina darbs, lai īstenotu 14 galvenās prioritātes, kas izklāstītas Komisijas atzinumā par tās pieteikumu dalībai ES, un pasākumus, kas norādīti Komisijas ieteikumā par kandidātvalsts statusu; šīs prioritātes un pasākumi joprojām ir pilnībā spēkā. Turklāt Komisija ir ieteikusi sākt ES pievienošanās sarunas ar Bosniju un Hercegovinu, tiklīdz būs panākta pietiekama atbilstība dalības kritērijiem. Komisija norādīja, ka tā ziņos Padomei par paveikto ne vēlāk kā 2024. gada martā.²

Saskaņā ar Komisijas ieteikumu Eiropadome 2023. gada decembrī nolēma, ka tā sāks pievienošanās sarunas ar Bosniju un Hercegovinu, tiklīdz būs panākta pietiekama atbilstība dalības kritērijiem. Eiropadome aicināja Komisiju vēlākais 2024. gada martā ziņot Padomei par progresu, lai pieņemtu lēmumu³.

Kopš Eiropadome 2022. gada decembrī piešķīra Bosnijai un Hercegovinai kandidātvalsts statusu, valsts politisko partiju publiskā apņemšanās sasniegt stratēģisko mērķi — Eiropas integrāciju — ir devusi atsevišķus pozitīvus rezultātus. Šajā ziņojumā ir sniegts faktu izklāsts par jaunākajām norisēm kopš 2023. gada 8. novembra paplašināšanās ziņojuma.

2. Progress reformu īstenošanā

---

¹ [2022. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku, COM\(2022\) 528, final.](#)

² [Komisijas 2023. gada paziņojums par paplašināšanos, COM\(2023\) 690 final.](#) 11. punkts.

³ [Eiropadomes 2023. gada 14. decembra secinājumi](#), 17. punkts.

1. solis: nodrošināt, ka tiek gūti rezultāti koordinācijas mehānisma ES jautājumos visu līmeņu darbībā, citstarp izstrādājot un pieņemot valsts programmu ES *acquis* pieņemšanai.

Eiropas Integrācijas direktorāts ir pabeidzis ES integrācijas programmas izstrādi un marta sākumā iesniedza to Eiropas Komisijai piezīmju sniegšanai. Paredzams, ka ES integrācijas programmu vēlāk pieņems Ministru padome. Šī ES integrācijas programma ir svarīgs solis, lai izstrādātu un pieņemtu valsts programmu ES *acquis* pieņemšanai (VPAP).

Ministru padomē notiek apspriešanās, lai ieceltu valsts IPA koordinatoru (NIPAC) attiecībā uz IPA III.

2. solis prioritārā kārtā pieņemt grozījumus attiecībā uz integritāti spēkā esošajā likumā par Augsto tiesu un prokuroru padomi.

Parlaments 2023. gada septembrī pieņēma Augsto tiesu un prokuroru padomes (HJPC) likuma grozījumus attiecībā uz integritāti. Daži noteikumi, kas kavēja starptautisko ekspertu tiesības piekļūt personas datiem, tika laboti 2024. gada janvārī. Tagad var sākt tiesu iestāžu amatpersonu un HJPC locekļu integritātes pārbaudes.

3. solis: pieņemt jaunu likumu par Augsto tiesu un prokuroru padomi un pieņemt likumu par Bosnijas un Hercegovinas tiesām.

Bosnijas un Hercegovinas iestādes strādā pie jauna likuma par HJPC, kas būtu jāpabeidz un jāpieņem saskaņā ar Venēcijas komisijas atzinumu. Lai izstrādātu grozījumus, ir izveidota darba grupa. Jaunajam likumam par HJPC būtu arī jānodrošina HJPC tiesības pieprasīt papildu datus aktīvu deklarāciju pārbaudes sistēmā. Bosnijas un Hercegovinas iestādes plāno pabeigt projekta izstrādi līdz 2024. gada aprīlim un iesniegt to Venēcijas komisijai jauna atzinuma saņemšanai, pirms tas tiek pieņemts Ministru padomē un iesniegts parlamentārajai procedūrai.

Tieslietu ministrija pašlaik pabeidz izstrādāt likumprojektu par Bosnijas un Hercegovinas tiesām, un paredzams, ka to iesniegs pieņemšanai Ministru padomē martā. Komisija sagaida, ka Bosnija un Hercegovina iesniegs tiesību akta projektu Venēcijas komisijai papildu atzinuma saņemšanai, pirms tas tiks pieņemts parlamenta palātās.

4. solis: pieņemt likumu par interešu konflikta novēršanu.

Jauno likumu par interešu konflikta novēršanu Ministru padome pieņēma 6. martā, un pēc tam 8. martā to pieņēma abas parlamenta palātas. Likuma mērķis ir uzlabot atbilstību Eiropas standartiem valsts līmenī.

5. solis: apņēmīgi rīkoties, lai pastiprinātu korupcijas un organizētās noziedzības novēršanu un apkarošanu.

Ministru padome 2023. gada decembrī un parlaments 2024. gada februārī pieņēma likumu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu (NILL/TFN). Ar šo likumu tiek uzlaboti noteikumi par riska novērtējumu un paredzēta pastāvīga koordinējošā struktūra visām iestādēm, kas atbild par šā novērtējuma sagatavošanu, saskaņā ar ES *acquis*.

Ministru padome 2024. gada 1. februārī pieņēma NILL/TFN riska novērtējumu par virtuālajiem aktīviem, kam pievienots rīcības plāns 2024.–2027. gadam.

Bosnijas un Hercegovinas iestādes darba grupas līmenī ir pabeigušas jauno likumprojektu par personas datu aizsardzību, kas ir Eurojust sadarbības nolīguma spēkā stāšanās

priekšnoteikums. Līdz 8. martam notika e-konsultācijas par šo likumprojektu. Tas ir iztulkots un nodots Komisijai *acquis* atbilstības pārbaudei, kamēr nav iesniegtas atbilstības tabulas. Pēc citu iestāžu atzinuma saņemšanas Civilo lietu ministrijai likumprojekts ir jāiesniedz pieņemšanai Ministru padomē, pirms tas tiek iesniegts parlamenta procedūrai.

Ir pabeigta publiskā iepirkuma stratēģija 2024.–2028. gadam, tomēr Ministru padome to vēl nav pieņēmusi.

Bosnijai un Hercegovinai būtu jāstiprina sadarbība starp tiesībaizsardzības iestādēm un jāpieņem stratēģiska pieeja cīņā pret smago un organizēto noziedzību.

Bosnijas un Hercegovinas tiesa 2024. gada janvārī apelācijas tiesvedībā apstiprināja spriedumu lietā *Novalić et al.*, kas saistīta ar krāpšanu publiskā iepirkuma jomā, tostarp pret toreizējo Federācijas administratīvās vienības premjerministru, kuram tika piespriests 4 gadu cietumsods par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un dokumentu viltošanu. Šis ir pirmais galīgais tiesas nolēmums par augsta līmeņa korupciju.

6. solis: *apņēmīgi turpināt darbu, lai garantētu robežu pārvaldības un migrācijas pārvaldības spēju efektīvu koordināciju visos līmeņos, kā arī nodrošinātu patvēruma sistēmas darbību.*

Migrācijas pārvaldība turpina uzlaboties. Ministru padome pieņēma migrācijas stratēģiju un rīcības plānu. Parlaments 2023. gada augustā pieņēma Likumu par ārvalstniekiem. Uzņemšanas spējas ir pietiekamas. Atpakaļuzņemšanas nolīgumi un īstenošanas protokoli kopumā tiek īstenoti apmierinoši. Bosnijai un Hercegovinai ir jāpiešķir atbilstošs budžets migrācijas pārvaldībai, jāturpina centieni atgriezt neatbilstīgos migrantus uz viņu izcelsmes valstīm un jāveic turpmāki pasākumi, lai nodrošinātu funkcionējošu patvēruma sistēmu. Joprojām pastāv šķēršļi tam, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi patvērumam.

Ministru padome 2023. gada decembrī pieņēma sarunu pilnvarojumu attiecībā uz *Frontex* statusa nolīgumu. Prezidentvalsts to apstiprināja 2024. gada februārī, un ir iecelti galvenie sarunu vedēji, tādējādi ļaujot sākt sarunas ar Komisiju.

2024. gada janvārī Bosnija un Hercegovina vēl vairāk pieskaņojās ES vīzu politikai, svītrojot Omānu no bezvīzu režīma valstu saraksta.

Bosnijas un Hercegovinas iestādes pabeidza jauno likumprojektu par robežkontroli, kura mērķis ir uzlabot atbilstību Eiropas standartiem. Paredzēts, ka Drošības ministrija to iesniegs pieņemšanai Ministru padomē.

Pieņemšanai Ministru padomē ir sagatavots jauns projekts stratēģijai un rīcības plānam 2024.–2029. gadam par integrēto robežu pārvaldību, kuru mērķis ir pielāgoties ES *acquis*.

7. solis: *nodrošināt spīdzināšanas aizliegumu, jo īpaši izveidojot valsts mehānismu spīdzināšanas un sliktas izturēšanās novēršanai.*

Konstitucionālā tiesa 2019. gada oktobrī atcēla Serbu Republikas administratīvās vienības konstitūcijā iekļauto atsauci uz nāvessodu. Parlaments 2023. gada augustā grozīja Likumu par cilvēktiesību ombudu, lai to noteiktu par valsts preventīvo mehānismu cīņai pret spīdzināšanu un sliktu izturēšanos, kas ir valstij noteikts starptautisks pienākums.

8. solis: *garantēt vārda un mediju brīvību un žurnālistu aizsardzību, jo īpaši nodrošinot pienācīgus turpmākus pasākumus tiesā gadījumos, kad tiek izteikti draudi un vērsta vardarbība pret žurnālistiem un mediju darbiniekiem.*

Visas prokuratūras un tiesībsardzības iestādes ir iecēlušas žurnālistu kontaktpunktus, kas tiks publicēti platformā *safejournalists.net*. Pirmā ES finansētā kontaktpunkta apmācība notika februāra beigās.

Kā pirmo soli, lai steidzami risinātu valsts līmeņa sabiedriskās raidorganizācijas finansiālo stāvokli, Ministru padome 2024. gada februārī tai piešķīra līdzekļus no Komunikāciju regulatīvās aģentūras ieņēmumiem. Tiek izveidota darba grupa, lai izstrādātu jaunu likumu par sabiedriskās apraides sistēmu.

3. Secinājumi

Kopš Eiropadome 2022. gada decembrī Bosnijai un Hercegovinai piešķīra kandidātvalsts statusu, politisko līderu publiskā apņemšanās sasniegt stratēģisko mērķi — Eiropas integrāciju — tika turpināta, īstenojot svarīgas reformas, un tā ir devusi pozitīvus rezultātus. Komisija ļoti atzinīgi vērtē politisko līderu iesaistīšanos un apņemību ievērot principus, lai panāktu funkcionālu Bosniju un Hercegovinu, kura virzās uz Eiropu.

Par ciešāku iesaisti politikas dialogā ar ES liecina augsta līmeņa politiskie dialogi, no kuriem pēdējais notika Briselē 2023. gada 6. decembrī un kurā dalībnieki atzina politisko nozīmi un iespēju, ko sniedz Komisijas ieteikums sākt pievienošanās sarunas, tiklīdz Bosnija un Hercegovina būs panākusi pietiekamu atbilstību dalības kritērijiem.

Tas vēl vairāk pastiprina nepieciešamību Bosnijai un Hercegovinai īstenot nepieciešamās reformas. Turklāt Eiropas Komisijas priekšsēdētājas un Horvātijas un Nīderlandes premjerministru kopīgajā vizītē Sarajevā 2024. gada 23. janvārī Bosnijas un Hercegovinas iestādes atkārtoti pauda apņemšanos turpināt ar ES saistītās reformas.

Neraugoties uz dažiem ziņojumā minētajiem notikumiem, kas bremzē pozitīvo impulsu, vispārējā apņemšanās virzīt uz ES ir devusi taustāmus rezultātus. Šī virzība ir jāturpina ar apņemīgiem pasākumiem, lai nākamajā periodā pabeigtu galvenās reformas saskaņā ar ES noteikumiem un standartiem.

Bosnija un Hercegovina ir arī panākusi un uzturējusi pilnīgu saskaņotību ar ES kopējo ārpolitiku un drošības politiku (KĀDP), kas jaunajā ģeopolitiskajā kontekstā ir vēl nozīmīgāks signāls par kopīgām vērtībām un stratēģisko orientāciju.

Ņemot vērā kopš 2022. gada sasniegtos rezultātus, Komisija uzskata, ka Bosnija un Hercegovina ir panākusi pietiekamu atbilstību dalības kritērijiem. Tāpēc Komisija iesaka Padomei sākt pievienošanās sarunas ar Bosniju un Hercegovinu saskaņā ar Eiropadomes 2023. gada 14. un 15. decembra secinājumu 17. punktu. Turklāt Komisija iesaka Padomei pieņemt sarunu programmu, tiklīdz Bosnija un Hercegovina būs veikusi turpmākus pasākumus saskaņā ar Komisijas ziņojumu. Komisija ir gatava ziņot Padomei par Bosnijas un Hercegovinas panākumiem saistībā ar šiem pasākumiem.

Pielikums

Papildu elementi saistībā ar panākumiem ES reformu īstenošanā

1. Stabilizācijas un asociācijas process

Stabilizācijas un asociācijas parlamentārā komiteja (SAPK) ir kļuvusi pilnībā darbotiespējīga. Bosnijas un Hercegovinas parlaments un Eiropas Parlaments 2023. gada oktobra beigās rīkoja pilnu SAPK sesiju. Otrā sesija ir plānota 2024. gada martā.

2. Izlīgums, lai pārvarētu kara sekas

Ministru padome iecēla uzraudzības iestādi kara noziegumu izskatīšanas nacionālās stratēģijas īstenošanai.

Tieslietu ministrija 2024. gada janvārī parakstīja saprašanās memorandu ar Starptautisko Kara noziegumu tribunālu atlikušās jurisdikcijas mehānismu (*IRMCT*), lai valsts sodāmības reģistros iekļautu Starptautiskā Kara noziegumu tribunāla bijušajai Dienvidslāvijai (*ICTY*) spriedumus.

Miera veidošanas koordinācijas komiteja sāka darboties 2024. gada 19. februārī, un tā ir arī platforma politiskajam dialogam par izlīgumu.

3. Valsts pārvaldes reforma

Visi valdības līmeņi ir īstenojuši rīcības plānu par valsts pārvaldes reformu (VPR), visaptverošo un valsts mēroga publisko finanšu pārvaldības stratēģiju un savas atsevišķās stratēģijas publisko finanšu pārvaldības jomā, vienlaikus sagatavojot jaunu rīcības plānu valsts pārvaldes reformai 2022.–2027. gadam.

VPR koordinācijas komiteja (premjerministru līmenī) pirmo reizi tikās 2024. gada februārī kā galvenā politisko lēmumu pieņemšanas struktūra, kuras uzdevums ir virzīt reformas šajā jomā attiecībā uz finansiālo atbalstu VPR, uzlabotām VPR koordinatoru spējām un īstenošanas struktūru funkcionalitāti.

Parlaments 2024. gada februārī pirmajā lasījumā pieņēma likuma par civildienestu valsts līmeņa iestādēs grozījumus, kuru mērķis ir uzlabot darbā pieņemšanas pārredzamību un ieviest cilvēkresursu pārvaldības instrumentus. Šos grozījumus parlaments pilnībā pieņēma otrajā lasījumā 2024. gada 8. martā.

Notiek gatavošanās pirmajam ES un Bosnijas un Hercegovinas dialogam par publisko finanšu pārvaldību.

4. Valsts iestāžu darbība

Ekonomikas reformu programmu 2024.–2026. gadam Ministru padome pieņēma 2024. gada 28. februārī.

Izaugsmes plāna reformu programmas darba grupa, ko Ministru padome iecēla 2024. gada 17. janvārī, iepazīstināja ar reformu programmas prioritāšu sarakstu.

Vispārējā fiskālās bilances un politikas sistēma Bosnijā un Hercegovinā 2024.–2026. gadam tika pieņemta valsts līmenī, kas ir priekšnoteikums 2024. gada valsts budžeta pieņemšanai (2024. gada 23. janvārī).

2024. gada budžeti tika pieņemti vienību līmenī — Bosnijas un Hercegovinas Federācijā 2024. gada 24. un 25. janvārī; Serbu Republikā 2023. gada 15. decembrī; Brčko apgabalā 2023. gada 23. decembrī; Posavinas kantonā 2023. gada 20. decembrī; Sarajevas kantonā 2023. gada 30. decembrī; Zenicas-Dobojas kantonā 2023. gada 22. decembrī un Mostaras pilsētā 2024. gada 25. janvārī.

Lēmumu par šķidrā kurināmā kvalitāti Ministru padome pieņēma 2023. gada decembrī. Tas ir svarīgs solis, lai Bosnija un Hercegovina pievienotos PTO. Tas ir arī pasākums, ar ko īsteno Enerģētikas atbalsta paketes rīcības plānu.

Kā jau iepriekš ziņots, Serbu Republikas vienība joprojām neatzīst Konstitucionālās tiesas lēmumus, tostarp tos, ar kuriem atceļ vienības likumus par Konstitucionālās tiesas un Augstā

pārstāvja lēmumu nepieņemšanu, kā arī par dažu vienības līmeņa krimināltiesību normu par neslavas celšanu neatbilstību konstitūcijai.

Serbu Republikas vienība 2023. gada decembrī pirmajā lasījumā pieņēma likumprojektu par imunitāti, kas, ja tas tiktu pilnībā pieņemts, ierobežotu politisko pārstāvju pārskatatbildību un apdraudētu juridisko noteiktību.

Turklāt 2023. gada decembrī *Serbu Republikas* vienība pirmajā lasījumā pieņēma likumprojektu par referendumiem un pilsoniskajām iniciatīvām, kas, ja tiktu pilnībā pieņemts, nodrošinātu juridisko pamatu atsevišķai vēlēšanu pārvaldei vienībā.

Konstitucionālās tiesas virspalāta vairs nedarbojas, un tas būtiski ietekmē tiesas efektivitāti. Kā jau ziņots, abu vienību asamblejām būtu ātri jāieceļ tiesneši brīvajās amata vietās un jānodrošina Konstitucionālās tiesas pilns sastāvs.

5. Biedrošanās brīvība un pulcēšanās brīvība

Tieslietu ministrija izstrādā pilsoniskās sabiedrības organizācijām labvēlīgas vides stratēģiju, kas būtu jāiesniedz pieņemšanai Ministru padomē. Zenicas-Doboja kantons (2023. gada decembrī) un Unas-Sanas kantons (2024. gada janvārī) pieņēma tiesību aktus, kuru mērķis ir panākt saskaņotību ar Eiropas standartiem, kas reglamentē pulcēšanās brīvību.

Kā ziņots iepriekš, lai gan vispārējais tiesiskais un normatīvais regulējums kopumā atbilst ES *acquis*, *Serbu Republikas* vienība pirmajā lasījumā pieņēma likumprojektu, kas vērsts uz pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem kā “ārvalstu aģentiem” un kas, ja to pilnībā pieņemtu, būtu solis atpakaļ.

6. Saskaņošana ar ES ārpolitiku

Bosnija un Hercegovina ir panākusi un uzturējusi pilnīgu saskaņotību ar ES kopējo ārpolitiku un drošības politiku (KĀDP), kas liecina par tās skaidro apņemšanos virzīties uz ES.